

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/157/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3116201041
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3116201041.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho a členiek senátu Mgr. Zuzany Holúbkovej a JUDr. Gabriely Janákovvej v spore žalobcu: M. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G.. XXX, zastúpeného Z. Y. N.. B. C., s.r.o., so sídlom F. XX/XX, C. H., IČO: XX XXX XXX, proti žalovanej: G. M., za ktorú koná K. C. G., so sídlom D. X., H., IČO: XX XXX XXX, o náhradu škody, o odvolaniach žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 23. marca 2018, č.k. 27C/15/2016-72, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, v druhom až štvrtom výroku, **p o t v r d z u j e .**

II. Žiadnej zo strán sporu **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie prvým výrokom konanie v časti o zaplatenie 8,50 % úroku z omeškania zo sumy 14.830,11 eur od 01.12.2015 do zaplatenia zastavil, druhým výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 3.000 eur a titulom náhrady škody sumu 1.618,09 eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, v poradí tretím výrokom vo zvyšnej časti žalobu zamietol a posledným štvrtým výrokom žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej vo výške 60 %, o ktorej výške rozhodne súdny úradník po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 14.830,11 eur s príslušenstvom, ktorá pozostávala z nemajetkovej ujmy vo výške 13.000 eur a z trov obhajoby v sume 1.830,11 eur. Tento nárok odôvodnil tým, že uznesením o vznesení obvinenia sp. zn. Q. B.: XXX/OEK-TN-XXXX zo dňa 03.03.2009 bol trestne stíhaný ako obvinený pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, pričom rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 23.11.2012, sp. zn. 2T/11/2010 bol právoplatne oslobodený spod obžaloby, pričom podľa žalobcu bolo uznesenie o jeho trestnom stíhaní nezákonné, preto sa domáhal voči žalovanej náhrady trov obhajoby, ktoré musel zaplatiť v trestnom konaní svojmu obhajcovi a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená týmto nezákonným rozhodnutím. Žalobca zobral v časti o zaplatenie 8,50 % úrokov z omeškania zo sumy 14.830,11 eur od 01.12.2015 do zaplatenia späť, kvôli čomu súd konanie v tejto časti zastavil. Súd mal za to, že v prípade trestného stíhania je nezákonným rozhodnutím uznesenie o vznesení obvinenia za predpokladu, že bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby. V tomto prípade mal existenciu tohto nezákonného rozhodnutia za nepochybnú, nakoľko voči žalobcovi bolo obvinenie vznesené a spod obžaloby bol rozsudkom súdu oslobodený. Súd zdôraznil, že aj keď trestné stíhanie sa v čase, keď bolo vedené, javilo ako zákonné, treba ho v súlade s ustálenou judikatúrou považovať za nezákonné, pretože sa uplatňuje fikcia nezákonnosti začatia a vedenia trestného stíhania práve v dôsledku právoplatného oslobodzujúceho rozsudku. V konaní bolo preukázané, že žalobca uhradil svojmu obhajcovi v priebehu trestného konania sumu 1.830,11 eur ako trovy obhajoby, teda došlo k zníženiu majetku žalobcu. Súd uzavrel, že základ nároku na náhradu škody, spočívajúcej v uhradených trovách obhajoby je

daný, nakoľko existuje nezákonné rozhodnutie, vznik škody - zmenšenie majetku, príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou, podanie riadneho opravného prostriedku proti tomuto nezákonnému rozhodnutiu, ako i uplatnenie nároku voči štátu. Zo žalobcom uhradenej sumy na trovách obhajoby súd priznal žalobcovi sumu 1.618,09 eur, nakoľko trovy boli v zmysle advokátskej tarify v tejto výške, pričom pre súd je určujúca výška vypočítaná práve v zmysle advokátskej tarify. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa náhrady trov právneho zastúpenia súd žalobu zamietol. Súd ďalej konštatoval, že žalobcovi v tejto súvislosti vznikla i nemajetková ujma a samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Ujma poškodenému podľa súdu vznikla tým, že sa jeho okolie a obec dozvedela o jeho trestnom stíhaní. Mal tiež za preukázané, že trestné stíhanie spôsobilo intenzívnejšie hádky medzi žalobcom a jeho manželkou. Konštatoval, že určitý negatívny dopad malo trestné stíhanie aj na žalobcov rodinný život, avšak nespôsobil jeho rozvrat. Naopak, žalobca s manželkou počas toho času počali dieťa a začali spolu po začatí trestného stíhania bývať. Vzhľadom na tieto závery súd stanovil ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 3.000 eur. Pri jej stanovení vychádzal aj z rozhodovacej činnosti iných súdov. Súd určil lehotu na plnenie súdom uloženej povinnosti 30 dní, nakoľko žalovaná o ňu požiadala a žalobca s ňou súhlasil. Pri rozhodovaní o trovách konania súd postupoval podľa § 255 ods. 2 CSP. V prípade nemajetkovej ujmy mal za to, že v tomto nároku bol žalobca plne úspešný, nakoľko mu bol priznaný základ nároku a výška bola závislá od úvahy súdu; súd tu zdôraznil, že stranu sporu nemožno zaťažovať zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pokiaľ ide o rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania súd uviedol, že žalobca požadoval zaplatiť sumu 5.747,95 eur (a to sumu 3.000 titulom nemajetkovej ujmy, sumu 1.830,11 eur titulom náhrady škody a sumy 917,84 eur titulom úroku z omeškania, ktorú súd vyčísľil od 01.12.2015 do späťvzatia nároku v tejto časti dňa 23.02.2018), pričom úspešný bol v sume 4.618,09 eur, čo predstavuje úspech žalobcu 80 % a neúspech v sume 1.129,86 eur predstavuje 20 %. Čistý úspech preto predstavoval 60 %, čím súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v tejto výške.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie žalobca, a to proti výroku III. a IV. Náhradu nemajetkovej ujmy považoval za nízku a nezodpovedajúcu kritériám uvedeným v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a nedostatočne postihujúcu ujmu, ktorá mu vznikla. Poukázal na to, že trestné stíhanie bolo neprimerane dlhé, trvalo cca 4,5 roka. Za toto obdobie sa nachádzal v neustálom strese a napätí. Nemohol si v tomto čase plánovať svoj život. Vstupom do manželstva boli jeho obavy o budúcnosť znásobené, cítil zodpovednosť za rodinu. Zopakoval, že jeho okolie registrovalo, že bol stíhaný za závažný zločin, známi i susedia sa mu vyhýbali, kontakty obmedzili na pozdrav. Spoločnosť ho považovala za vydierača a mafiána s tým, že potvrdá, kým sa tejto povesti zbaví. Ďalej uviedol, že za obdobie trestného konania bol nútený zúčastniť sa mnohých úkonov trestného konania, pričom náklady, ktoré mu v tejto súvislosti vznikli, je možné zohľadniť pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy. Z týchto dôvodov žiadal o zvýšenie náhrady nemajetkovej ujmy. V odvolaní namietal aj výrok o trovách konania. Nepovažoval za správny postup súdu, keď vyčísľil splatný úrok z omeškania a tento nepovažoval za jeho úspech. Uviedol, že išlo o nárok tzv. vedľajší a rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní príslušenstva nároku by nemalo mať vplyv na rozhodnutie o náhrade trov konania. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že zaviazá žalovanú zaplatiť mu nemajetkovú ujmu vo výške 13.000 eur a prizná mu nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie i pred odvolacím súdom v plnej výške.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie i žalovaná, a to proti výrokom II. a IV. Namietala, že nie je správny názor súdu prvej inštancie, že pokiaľ je žalobca (obžalovaný) spod obžaloby oslobodený, automaticky mu patrí právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím príslušného štátneho orgánu. Za nezákonné možno označiť iba také rozhodnutie, ktoré nemá oporu v príslušnom právnom predpise alebo nemá požadované zákonné náležitosti, či vykazuje znaky arbitrárnosti. Súd je však povinný skúmať aj predpoklady vydania rozhodnutia a nie sa iba obmedziť na výsledok konania pred súdom. Vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno považovať bez ďalšieho za nezákonné, resp. odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila (nález Ústavného súdu SR zo dňa 13.11.2013, sp. zn. II. ÚS 163/2013-50). Mala za to, že postupovala správne, pričom súdy v trestnej veci nevyslovili názor, že by orgány prokuratúry pri výkone svojho dozoru nejakým spôsobom zanedbali svoje povinnosti a v tejto súvislosti vydali nezákonné rozhodnutie. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000 eur, bola toho názoru, že vôbec nebolo zrejmé, na základe čoho súdu dospel k takejto sume. Z vykonaného dokazovania nebol tento

subjektívny pocit žalobcu okrem jeho vyjadrení ničím konkrétnym preukázaný. Poukázala na to, že spôsobená nemajetková ujma musí byť v konaní preukázaná a rozhodujúce pri jej existencii je objektívne hľadisko, nie subjektívne pocity žalobcu. Mala za to, že nie je ničím preukázaná ani príčinná súvislosť medzi vydanými rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní v tejto veci a zhoršením sociálnych väzieb v osobnom, rodinnom a pracovnom živote žalobcu. Pocity žalobcu na preukázanie žalovaného nároku nie sú postačujúce a sú irelevantné. Dodala, že z jej strany neboli vydané žiadne nezákonné rozhodnutia, neboli v jej konaní prítomné žiadne aspekty nezákonného postupu, pričom toto mal vo veci súd riadne vyhodnotiť. V nadväznosti na nesprávnosť výroku o náhrade nemajetkovej ujmy považovala za nesprávny aj výrok o trovách konania, nakoľko pokladá za nedôvodnú žalobu v celom rozsahu. Žiadala odvolací súd o zmenu napadnutého rozhodnutia tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a žiadnemu z účastníkov konania neprizná nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní.

4. K odvolaniu žalovanej sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadril žalobca, pričom odvolanie nepovažoval za dôvodné a argumentačne sa pridržiaval predchádzajúcich vyjadrení.

5. K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná s tým, že zopakovala skôr prezentované argumenty.

6. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutých výrokoch (druhom až štvrtom) podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

7. Rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku odvolaním napadnutý nebol, preto je v tejto časti právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

8. Odvolací súd sa najskôr zaoberal samotným základom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú žalobcovi nezákonným rozhodnutím, nakoľko ju spochybňovala podaným odvolaním žalovaná a úspech tejto odvolacej námietky by znamenal zamietnutie žaloby a stratu dôvodnosti zaoberania sa ďalšími odvolacími námietkami. Následne sa venoval námietkam žalovanej vzťahujúcimi sa k základu nemajetkovej ujmy žalobcu, pričom po ich vyhodnotení pristúpil k preskúmaniu námietok žalobcu, týkajúcich sa výšky nemajetkovej ujmy. Nakoniec odvolací súd preskúmal námietky oboch strán konania ohľadom nároku na náhradu trov konania.

9. Žalovaná v odvolaní spochybňovala základ zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú žalobcovi z dôvodu, že ak je obžalovaný (v tomto prípade žalobca) oslobodený spod obžaloby, automaticky mu nepatrí právo na náhradu škody nezákonným rozhodnutím. Súd má podľa žalovanej povinnosť skúmať aj predpoklady vydania rozhodnutia, nie sa iba obmedziť na výsledok trestného konania pred súdom. Vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno považovať bez ďalšieho za nezákonné, resp. odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Žalovaná doplnila, že postupovala správne v trestnej veci, odrazom čoho bol i fakt, že trestné súdy nevyslovili názor, že by orgány prokuratúry pri výkone dozoru nejakým spôsobom zanedbali svoje povinnosti a v tejto súvislosti vydali nezákonné rozhodnutie.

10. Odvolací súd má za potrebné poukázať v tejto otázke na ustálenú súdnu prax. Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (závery rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.03.2011 sp. zn. 3 Cdo 194/2010, zo dňa 30.01.2011 sp. zn. 4 Cdo 54/2011, zo dňa 12.12.2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, zo dňa 19.06.2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012 a zo dňa 19.02.2014 sp. zn. 7MCdo 27/2012).

11. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR v tejto otázke zodpovedá právnym záverom Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí zo dňa 07.06.2016, sp. zn. I. ÚS 320/2016 zdôraznil, že nie je rozhodujúce vyhodnotenie pôvodného podozrenia orgánov činných v trestnom konaní, či osoba spáchala trestný čin, ale to „či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo“, pričom, „ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“.

12. Aj v rozhodnutí zo dňa 30.04.2019, sp. zn. 1 Cdo 133/2018 Najvyšší súd SR konštatoval, že sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila v tom, že „vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť vedené. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“.

13. K týmto záverom sa prikláňajú aj doktrínálne názory. Podľa nich platí, že „štát sa nemôže 'zbaviť' zodpovednosti napr. preto, že k oslobodeniu obvineného spod obžaloby došlo 'iba' v dôsledku aplikácie princípu in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obžalovaného - pozn. odvolacieho súdu)“ (JUDr. Peter Kerecman, PhD. <<https://www.epi.sk/vyhľadavanie?asociované-s=autory~peter-kerecman>> Náhrada nemajetkovej ujmy, spôsobenej trestným stíhaním, ktoré skončilo inak než právoplatným odsúdením, 1. časť, Justičná revue 8-9/2014).

14. Týmto závermi preto musia byť hodnotené odvolacie námietky žalovanej ohľadom základu zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie. V tejto veci bol žalobca obvinený uznesením o vznesení obvinenia, pričom v trestnom konaní bol žalobca oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že nebolo preukázané, že skutok spáchal. V zmysle záverov citovanej judikatúry je rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia a vedenia trestného konania neskorší výsledok trestného konania - v tomto prípade to bolo oslobodenie spod obžaloby, vďaka čomu platí, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo v tomto prípade nezákonné. Zároveň právo na náhradu škody nevylučuje ust. § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý taxatívny spôsobom stanovuje prípady, kedy právo na náhradu škody nevznikne. Osobitne významný je dôvod podľa § 8 ods. 6 písm. g) citovaného zákona, nakoľko definuje, že právo na náhradu škody nevznikne, ak bola osoba spod obžaloby oslobodená alebo trestné stíhanie zastavené, pretože nie je trestne zodpovedná, alebo ak po právoplatnosti rozhodnutia zanikla trestnosť činu alebo medzinárodná zmluva, ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným v zákone, alebo amnestia prezidenta republiky nedovoľuje trestné stíhanie, čin prestal byť zmenou zákona trestným činom alebo miernejší trest bol uložený preto, že na trestný čin zákon ustanovil miernejší trest. Z tohto ustanovenia platí, že zákonodarca stanovuje prípady oslobodenia spod obžaloby, pri naplnení ktorých nevzniká právo na náhradu škody. Z opaku tohto ustanovenia je zrejmé, že vo všetkých ostatných prípadoch oslobodenia spod obžaloby právo na náhradu škody vzniká. Tieto argumenty vylučujú správnosť odvolacích námietok žalovanej k základu jej zodpovednosti za škodu.

15. Žalovaná v odvolaní nesúhlasila ani so záverom súdu prvej inštancie ohľadom nemajetkovej ujmy. Mala za to, že nebolo zrejmé, na základe čoho súd prvej inštancie dospel k záveru o výške nemajetkovej ujmy, ktorú priznal žalobcovi, nakoľko žalobca podľa jej názoru nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepreukázal.

16. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy Najvyšší súd SR zdôrazňuje požiadavku spravodlivosti a konštruje postup pri jej určovaní. Zdôrazňuje, že „hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadostučinenie podľa prvého odseku ustanovenia § 17 citovaného zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti a podobne (viď aj RČ 21/1995)“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 12.12.2012, sp. zn. 7 Cdo 145/2011).

17. Odvolací súd má za to, že nemožno prijať záver, že by súd prvej inštancie nemal podklad na náhradu nemajetkovej ujmy a že jej výška bola svojvoľná, nemajúca oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie - výsluchom svedkov: suseda žalobcu F., manželky žalobcu, brata manželky žalobcu B., pričom zistenia z týchto výpovedí poskytovali základ pre rozhodnutie. Zároveň výšku nemajetkovej ujmy určil s porovnaním k ostatným rozhodnutiam súdov, od ktorej odvodil primeranosť výšky nemajetkovej ujmy. Tieto skutočnosti vyvracajú dôvodnosť odvolacej námietky žalovanej.

18. Ďalej žalovaná v odvolaní tvrdila, že rozhodujúci nie je subjektívny pocit žalobcu, ale objektívne hľadisko pri náhrade nemajetkovej ujmy. K tejto námietke žalovaná doplnila, že nebola ničím preukázaná ani príčinná súvislosť medzi vydaným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia - a zhoršením sociálnych väzieb žalobcu, jeho osobného, rodinného a pracovného života.

19. Podľa § 17 ods. 3 zákona <<https://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2952415-2952418&f=2>> č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, výška nemajetkovej ujmy sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

20. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná s ohľadom na stupeň zhoršenia psychickej sféry jednotlivca dotknutého nezákonným rozhodnutím štátu. Odškodňuje sa duševné utrpenie osoby dotknutej nezákonným zásahom štátu, ktoré je možné objektivizovať len sčasti, nakoľko psychické prežívanie je u každého jednotlivca odlišné. To znamená, že identické okolnosti, ak by také nastali pri dvoch ľuďoch dotknutých nezákonným zásahom štátu, nemusia znamenať rovnakú výšku nemajetkovej ujmy, ktorú súd prizná. Nie je správne tvrdenie žalovanej, že nie je rozhodujúci subjektívny pocit žalobcu. Práve naopak, je rozhodujúci s tým, že musí byť v konaní preukázaný i vykonanými dôkazmi, ktoré potvrdzujú (teda sú spôsobilé privodiť ujmu) zásah štátu nezákonným rozhodnutím do psychickej sféry človeka. Tomuto záveru svedčí aj dikcia vyššie citovaného zákona v ust. § 17 ods. 3, ktorá predpokladá hodnotenie osoby poškodeného a závažnosť následkov ujmy. Objektívnymi kritériami však musí byť nazerané na to, či sa duševné utrpenie (ujma) blíži k predpokladu, pri ktorom by i iné osoby v obdobnom postavení pocítovali rovnakú alebo obdobnú ujmu; tu sa vychádza z tézy, že nemožno priamo preukázať zásah do duševného stavu jednotlivca, keďže to je možné vyvodiť iba prostredníctvom skutočností, ktoré sú schopné (majú spôsobilosť) privodiť vznik ujmy (ergo aj osobe, ktorá by ujmu v skutočnosti nepocítovala, hoci by to tvrdila, by mohla byť priznaná nemajetková ujma, ak by preukázala skutočnosti, ktoré majú schopnosť privodiť vznik ujmy u ľudí v obdobnej situácii).

21. Nakoniec treba konštatovať, že nie je dôvodná ani námietka, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a ujmu na strane žalobcu. Tá bola v konaní spoľahlivo preukázaná - ujma v rodinnom, spoločenskom živote žalobcu a psychickom prežívaní vznikla žalobcovi v súvislosti s jeho trestným stíhaním; opak sa žalovanej nepodarilo preukázať, pričom žalobca uniesol dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia, že trestné stíhanie mu spôsobilo ujmu.

22. Žalobca sa odvolaním nestotožnil s výškou priznanej nemajetkovej ujmy. Dôvodil, že je nízka, nezodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a nedostatočne postihuje ujmu, ktorá mu nezákonným rozhodnutím vznikla. Tvrdil, že trestné stíhanie trvalo neprimerane dlho, počas tohto obdobia bol v neustálom strese a napätí, bol obmedzený v plánovaní svojho života. Jeho okolie registrovalo, že bol stíhaný za závažný zločin, susedia i známi sa mu vyhýbali.

23. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie určil primeranú výšku nemajetkovej ujmy. So všetkými skutočnosťami, ktoré žalobca uviedol v odvolaní, sa podrobne vysporiadal súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí. Žalobca v odvolaní nespochybnil hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie ani neponúkol iné skutočnosti, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Iba všeobecné konštatovania, ktoré už boli žalobcom v konaní pred súdom prvej inštancie prezentované, nemôžu spochybníť primeranosť výšky nemajetkovej ujmy určenú súdom prvej inštancie.

24. Žalobca tiež v odvolaní namietal, že pri výške nemajetkovej ujmy mali byť zohľadnené jeho zvýšené náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s trestným stíhaním a nezákonným rozhodnutím.

25. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, ktorý k týmto zvýšeným nákladom žalobcu konštatoval, že žalobcovi nič nebránilo si ich uplatniť ako svoju škodu (bod 100. napadnutého rozhodnutia). Zvýšené náklady totiž predstavujú škodu, nie nemajetkovú ujmu. Z tohto dôvodu nemôžu byť zvýšené náklady žalobcu spojené s jeho trestným stíhaním zohľadnené pri náhrade nemajetkovej ujmy. V ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. je explicitne diferencované medzi náhradou škody a náhradou nemajetkovej ujmy s tým, že § 17 ods. 3 citovaného zákona demonštratívne vypočítava, čo všetko sa zohľadňuje pri náhrade nemajetkovej ujmy a zvýšené náklady spojené s trestným stíhaním (resp. nezákonným rozhodnutím) toto ustanovenie neuvádza. Pri škode platí, ak má byť súdom priznaná, že musí byť tvrdená (konkretizovaná) a následne preukázaná, teda žalobca mal tvrdiť a konkretizovať túto škodu a následne uniesť ohľadom týchto zvýšených nákladov dôkazné bremeno. Ak tak nespravil, znamená to pre neho v tejto časti stratu sporu. Úspech v spore je imanentne spojený s unesením dôkazného bremena ohľadom tvrdených skutočností. Bez konkretizácie tejto škody ju preto nebolo možné priznať v rámci náhrady škody.

26. Nakoniec obe strany sporu namietali správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadom nároku na náhradu trov konania. Žalovaná sa nestotožňovala s rozhodnutím o trovách konania z dôvodu, že žaloba je podľa nej nedôvodná v celom rozsahu, žalobca z dôvodu, že príslušenstvo ako tzv. vedľajší nárok nemalo mať vplyv na rozhodnutie o náhrade trov konania.

27. Vzhľadom na vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie je odvolacia námietka žalovanej nedôvodná a nedôvodná je aj námietka žalobcu. Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 27.04.2004, sp. zn. 1 MCdo 1/2004, publikované ako R 34/2005 konštatoval, že „nie je v rozpore s § 154 ods. 1 O.s.p. (teraz § 217 ods. 1 CSP), aby odvolací súd pre účely procesného rozhodovania o trovách konania zistil predbežnú výšku príslušenstva k času svojho rozhodovania a túto zohľadnil pri posúdení 'úspechu' v konaní“. S týmto záverom je v zhode aj právna teória: záver o plnom úspechu vo veci vyžaduje plný úspech aj v otázke príslušenstva uplatneného nároku (JUDr. Mazák, JUDr. Šoltýs - Trovy konania v civilnom procese, Mimoriadne vydanie Bulletinu slovenskej advokácie, 1997, s. 52). Súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania vecne správne, ak zohľadnil aj uplatnené príslušenstvo, a to ku dňu späťvzatia tohto žalobou uplatneného nároku.

28. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch (druhom až štvrtom) podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

29. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal, nakoľko obe strany mali úspech v odvolacom konaní rovnaký (žalobca napadol odvolaním tretí a štvrtý výrok, úspešný nebol, teda úspešná bola žalovaná a žalovaná napadla odvolaním druhý a štvrtý výrok, úspešná nebola, teda úspešný bol žalobca).

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).